

Eduskunta

Puolustusvaliokunta

KT-SHELTER OY:N LAUSUNTO AIHEESTA VNS 9/2024 vp Valtioneuvoston puolustusselonteko

KT-Shelter Oy kiittää mahdollisuudesta antaa puolustusvaliokunnalle asiantuntijalausuntonsa.

Keskitymme lausunnossamme erityisesti seuraaviin asioihin:

1. Hankintaprosessin sujuvoittaminen
2. Asiakassuhteen syventäminen
3. G2G -kauppojen mahdollistaminen (government to government)
4. Puolustusinfrastruktuurin kehittäminen

Hankintaprosessin sujuvoittaminen

KT-Shelterin näkökulmasta on tärkeää kehittää puolustushankintoja ja hankintaprosessia suuntaan, joka mahdollistaa kaikille markkinoilla oleville toimijoille niihin sujuvan osallistumisen. Tällä hetkellä hankintaprosessi kestää kauan ja on kaikkea muuta, kuin joustava. Asiakkaan ensimmäisestä kyselystä tarjouspyyntöön eteneminen ja siitä tilaukseen kestää monta kuukautta tai jopa vuoden. Tämä johtaa toimittajan epätietoisuuteen hankinnan tilasta ja vaikeuttaa sen ennakointia. Euroopassa vallitsevan sotatilanteen johdosta on ensisijaisen tärkeää, että ketterällä hankintaprosessilla mahdollistetaan puolustusteollisuuden toimitukset, varautuminen ja reagointi geopolitiittisiin muutoksiin.

Asiakassuhteen syventäminen

Selonteon mukaan EU:n ja Suomen linjauksissa tunnustetaan pk-yritysten rooli puolustusteollisuuden kilpailukyvyyn ja innovatiivisuuden lähtökohtana. On kuitenkin mainittava, ettei nykyisen kaltaisella TKI-toiminnalla voida saavuttaa kaikkia asiakkaan vaatimuksia. T&K-rahoituksen oikeanlaisella kohdentamisella ja riittävällä tasolla voidaan varmistaa maanpuolustuksellinen etu, mutta se ei ole yksinomaan riittävä keino. Tarvitaan loppukäyttäjän ja kehittävien yritysten välistä avointa dialogia, jossa asetetaan selvät tarpeet ja vaatimukset uusille tuotteille sekä innovaatioille, jotta yritykset osaavat kehittää uudet tuotteensa ennakoivasti asiakkaan tarpeisiin nähden (ennen ostoprosessin käynnistämistä). Syventämällä Puolustusvoimien ja yritysten välistä yhteistyötä ja kumppanuuksia voidaan taata Suomen kokonaismaanpuolustuksellinen etu. Vain huoltovarmuuskriittiseksi luokitellulla yrityksellä on velvoitteet ja mahdollisuudet varautua poikkeusoloihin.

G2G -kauppojen mahdollistaminen

G2G -kaupat ovat yleisiä EU:n sisällä ja Euroopassa käynnissä olevan sodan takia on niiden tarve korostunut. Konkreettisenä vienninedistämiskeinona KT-Shelter haluaa nostaa mahdollisuuden hallitusten välisiin puolustusmateriaalikauppoihin. G2G -kaupassa Suomen valtio toimisi puolustusmateriaalin myyjänä, joka edesauttaisi markkinoilla olevien toimijoiden vientiä puolustussektorilla. Tämän vaikutuksesta etenkin pk-yritysten olisi helpompaa laajentaa markkina-alueitaan Suomen ulkopuolelle ja kehittämällä näiden yritysten tilauskantaa voitaisiin ylläpitää niiden kykyä toimittaa tuotteitaan. Pk-yrityksellä on rajalliset mahdollisuudet markkinoida ja myydä tuotteitaan kansainvälisesti ilman valtiovallan tukea. G2G -kauppojen käytännöt eriyvät maittain, eikä ohjeistusta niihin ole saatavilla, joten yrityksille on erityisen vaikeaa osallistua tällaisiin hankintoihin.

Puolustusinfrastruktuurin kehittäminen

Nykyisessä tilanteessa, jossa Suomi on Naton jäsenmaa, on sillä oltava kyky tarjota isäntämaatukea vieraileville ja pysyvämminkin Suomen alueeseen tukeutuville sotilasjoukoille. Tämä vaatii puolustusinfrastruktuurin kehittämistä ja siihen liittyviä hankintoja. Lisäksi Yhdysvaltojen kanssa solmitun DCA-sopimuksen takia tämänkaltaisen tuen merkitys kasvaa entisestään. Kohdennetuilla hankinnoilla nopeasti siirrettävään infrastruktuuriin voidaan mahdollistaa isäntämaatuen edellytysten täyttäminen kaikkialla Suomessa, etenkin pohjoisissa arktisissa olosuhteissa.

Yhteenveto

Pidämme puolustuselontekoa VNS 9/2024 askelena oikeaan suuntaan sekä puolustusteollisuuden vahvistamisessa, että pk-yritysten aseman tunnustamisessa. Odotamme linjausten muuttuvan konkreettisiksi toimenpiteiksi, jotka mahdollistavat kaikkien kokoluokkien yritysten osallistumisen kansallisen ja liittokunnan puolustuksen parantamiseen. Ehdotamme, että hankintojen sujuvoittamista varten perustetaan työryhmä, johon osallistuisi puolustushallinnon ja puolustusteollisuuden edustajia. KT-Shelter nostaa myös esille, ettei selonteon johtopäätöksissä ole erikseen mainittu puolustusteollisuutta. Elinvoimainen puolustusteollisuus on uskottavan Suomalaisen maanpuolustuksen kulmakivi ja se tulisikin nostaa kaikissa materiaaleissa erikseen esille.